

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

вносиль: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тижні 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 доларів або 10 руб. Поодинокое число по 10 сотяків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

Християнсько-суспільний Дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руско ми сердце і віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовского ч. 15, II. поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пассажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередню застеругу.

Рекламації лише неопечат вільні від порта. — Оповіст і звичайні приймають ся по ц. 20 с. від стрічки, а в „Надіс і вим“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки

Письмо з Відня

Під днем 23. X. пишуть нам з Відня:

В сій хвилі принесла мені почта 234. чисмо „Діла“, в яким на вступнім місці помічена допись з Відня п. з. „Не стероризують нас!“ Загальний зміст єї такий, що руска справа у Відні стоїть лихо, що вправді бар. Гавч відбув конференцію з президією українського клубу, однак з неї вийшло на яву, що бар. Гавч гадає „руску парламентарну репрезентацію виголюдити в сей спосіб, що про її постулати не хоче з нею говорити і все відсилає єї до конференції з Поляками.

На кінці дописи читаю погрозу, що український клуб найде способи, щоби бар. Гавча, або єго наслідника зневолити до серйозного трактованя рускої справи та що клуб зуміє також знайти способи на польске коло, бо „вічно ситого і пересиченого лекше покорити голодом, ніж Русина, котрий до голоду привик.“

Сказатиб по правді, то з останної погрози хіба ніхто ситий не буде, а що повождене рускої справи нам всім Русинам лежить на серці, без огляду на політичні відтінки, які в народнім таборі останніми часами так дуже зарисували ся, тому я хочу сказати дещо про причину сих неповождень українського клубу.

Нечувано лаху прислугу зробив останніми часами рускій справі атентат на єп. Хомишина. Сю подію широко обговорювано в міродатних кругах, бо она мимоволі кинула пятно на руске духовенство, а хоть єї треба вважати відокремленим актом божевільного чоловіка, то всеж она добра для рускої справи не принесла.

Коли однак національно-демократичні органи з радістю заговорили про сю подію та почали єї апотеозувати — то се підтяло ноги рускій справі і нанесло нечувані шкоди.

Коли національно-демократичне стороництво руску справу дійсно поважно трактує, то повинно би сильний натиск покласти на се, щоби преса висловлювала ся більше здержано, щоби не радла зі злочину, бо злочин все злочином остане.

Нехай не думають національні демократи, що їх преси в міродатних кругах не читають і нехай тямлять, що кождий єї промах відбиває ся діймаючо тяжко на рускій справі.

А щож в міродатних кругах також звисне, що національно-демократичну пресу підпомагає духовенство, то виходять і для загалу останного не дуже малі висновки.

Загальну увагу звертає також факт, що в погоні на єп. Хомишина асоціаризували ся з національними демократами ті, що в Галичині ширять москвофільство і православє. Нехай би тому подумали національні демократи, чи яля ся плюгавленем єпископа підирвати повагу церкви, против якої Росія висилає вже „батьшок“ висвячених в Житомирі як Гудиму, що грає в Залучі та другого, що осів в Теляжів в Сокальщині, а який поцав рівнож селян „навертати“ на православє. А треба числити ся з тим, що таких „батьшок“ висвячено в Росії вже значне число і они як австрійські піддані, мають небавом „ущасливити“ загрожені повіти в Галичині. Вирвіть, панове, серед народу повагу для Владик, а приладите самі терен для православя на втіху Росії і москвофільв.

Прислів також на поміч нашим національним демократам пос. Брайтер своєю інтерпеляцією, якою лише підіс повагу єп. Хомишина, а радість „Діла“ з сеї інтерпеляції лише компромітус руску справу та кидає колоди під єї ноги.

Колиж говоримо про неповождене рускої справи у Відні, то не зашкодило би також пригадати нашим послам, щоби більше сиділи в парламенті та пильнували справ, бо в останнім часі більше чим половина їх сиділа поза

Віднем. Таке пильнованє обовязків не приєлює поваги рускій справі. Починає ся давна історія легковаженя посольских обовязків, яку перед виборами пятнував в „Ділі“ посол, підписаний буквою: В.

Той самий.

Де є український патріотизм націонал-демократів?

(Замітки з львівської архидієцезії).
(Дальше).

Аж сердце болять се слухати від католицких священників і то в більшій часті парохів на перворадних парохіях!

Певно кацап мусить мати добру парохію а деж би він йшов на гіршу парохію, гірші для Українців-ревнителів. А як Єпископ, чи там іспитователі синодальні не возьмуть єго в пропозицію на добру парохію, бо і пан вже ласкавий для русофіла обцяв презенту — то ді з ножем на Єпископа а націонал-демократичне „Діло“ ще напало в лайкою на Єпископа за єго ревність о добро католицької Церкви, зробило Каміньського мучеником, бо звисно, кацап мусить мати добру парохію.

На голодівку він не піде, на Буковину також ні, навіть сотрудництво повинен мати дуже добре, бо у такім Залучу над Прутом, чи де там, що понад два тисячі душ має і чотири церкви, не лихі доходи би були, бо парох хорий і потребує там священника.

Але що то обходить о. Каміньського і „Діло“, він хоче мати Русів і конець; для него право і воля Єпископа не вступують. І у Львові і в Перемишлі, як кого не схочуть взяти в пропозицію, не возьмуть і перенесять на голодівку і ніхто зі священників-Українців не скаже навіть нічого, бо консистория має до сего право, бо се, як кавав оден священник нашого деканату „справа Духа святого“, або просить покійно о інше місце.

Декан Твардєвич з Лолянки, як колись не хотів брати завідательства у Пліснях, не дістав нічо і сидів, як кажуть: „на бурку“ пів, чи цілий рік без посади.

Як мене 7 разів до півтора року перенесли, чи мав я бурити ся проти постанов церковного права, а я також мав більше як 3 дїтїй. Як би так після дїтїй роздавали парохії, то не раз найменше заслужений і найменше спосібний дістав би найліпшу парохію!

От я маю семе о дїтїй, так бажав би я дістати хоч середну парохію по десятиох літах служби, гіршу від Русова, а я не дістав від Єпископа — щож маю робити — дістав її священник зовсім відай не ліпший від мене, о 5 літ молодший священник у службі. Як хто увійде в яке товариство, повинен слухати приписів сего товариства — вільно не бути священником, як хто не хоче слухати постанов права церковних канонів. Вже через те саме, що о. Каміньський є русофілом дудикєвичівцем не то пияком — не заслуговав би на добру парохію а то тим менше, що й єго ціле поведене промовляє проти него.

Ревна і рішуча діяльність Владки є конечно потрібна, инакше радикали і замасковані безбожники, що хотіли би поріжжити клир з Єпископом, завели би цілковиту нову руїну серед народу на нашій Україні а наколи все духовенство не стане разом з Єпископами до борби за віру Христову, то колись гірко заплаче!

Не лише священник станіславівської єпархії — але і наші львівської і перемискої єпархії повинні рішучо разом з Єпископами виступити проти часописних опришків і всяких псевдо-демократів. Їм не може помістити ся в голові, що Єпископ яко власть може і повинен знати, яким хто є священником, що може довідувати ся про се, що декани і інші священники для добра Церкви можуть Єпископови подати про хибі чи добрі сторони клиру, бо се у них лизувство, доноси, шпигувство.

Юліян Дзерович.

Герої віри і науки а корифеї невєрства.

(Конець).

Матеріяліст К. Vogt (1817—1895) дістає від д-ра Глейсберга з Дрезна таку відправу: „К. Vogt се ливвоскокоч, в якого виводи я не буду дальше входить, але такі мущу зробити увагу, що се такі безличність на таких підставах ставляти гіпотезу за гіпотезою, та все перечити, що супротивляє ся єго предваміреній гадці, а мимо того запевняти, що не опускає ся дороги правдиво наукових дослідів. Є річю безличною, авторитет чийсь перечити, а самого себе за авторитет накидати. Лише найбільша дурнота може відважитись не узглядняючи природи, приписувати природі права“.

Вправді не найгеніальнійший і не найученійший, але найбільше звисний богопротавник того рода є професор університету в Єна Гекель (Haeckel) ур. 1834, котрий своїми численними творами вже не одну пташину зловив в свою клітку. Між іншими і наша молодіж академічна ентузіямує ся тим псевдоученим, за що єї вже слушно докоряв др. Василь Щурат в часописі: „Учитель“ за 1909 рік, в звіті про часописе нашого студентства: „Молода Україна“. Ще красшу науку дав тїй же нашій молодіжці В. Панейко в науковопедагогічнім журналі: „Наша Школа“ (Річник III. 1910 кн. I. ст. 69.) пишучи: „Розповсюджувані популярними брошурками і агітаційними

писаннями балачки про „необориме противенство між релігією і наукою“ — віщо інше, як пережитки похоронених системів матеріялістичної метафізики, пережитки, для яких нема місця в новітній думці і науці. Місцєж їх заняла глибока пошана для всякого релігійного почуваня без уваги на конфесію, тай змаганє — шляхом наукової аналізи розкрити психічні жерела релігійности і звязати зміст релігійних правд із змістом правд емпіричних наук в нову синтезу, в справді „новітній“ світогляд. Імена — Айкєна, Берзона, Джемса свєтять ся нині на шляху передової думки людства, а не імена Біхнера, Геккєля і авторів протирелігійних пам флетів. А нашій суспільности взагалі, тим меншеж нашій академічній молодіжї нема найменшої причини захоплюватись тим реакціонерами думки тай, наче скарби неоцінені, збирати собі належитки свєтоглядів, які — втративши признає в чільних представників сучасної філософічної і наукової думки, чим раз дальше спливають у культурній низині західно-європейської півінтелігенції і чвертьінтелігенції.

Так! так! наші радикали то справді чвертьінтелігенція, які хіба темному, баламученому нині селянству можуть імпонувати такими фразами о противенстві науки і віри та такими авторитетами як Геккель і Біхнер. Але може д. Панейко пересаджує в осуді Геккєля то послухаймо, що говорить о нїм єго товариш, професор Loofs з Галле. Він дєвуєть ся,

що такий чоловік, що в знаню християнства не вийшов поза знанє школяра народної школи, так сьміло береть ся говорити о християнстві“. Геккель через ігноранцію і пристрасть сам позбавив себе тої чести, щоби єго уважати яко наукового письменника“. Головний твір сего ученого, широко розповсюджені „Загадки житя (Welträtsel) осуджує проф. Seeburg з Берліна, яко книжку переповнену лаївною несвьєдомістю. Ніяких там „загадок“ нема, хіба та, як можна було таку книжку писати і як могла она найти читачів. На областях фізики, хемії і математики, так важних для кождого біолога, доказано єму такі похибки, яких не сьміє допуститись учєник низшої гімназії!

Що до відомостей Геккєля в області фізики, каже професор петербурского університету Хвользон: „Вислід моїх дослідів є страшний — прямо переражаючий! Все і то справді все, що Геккель говорить з області фізики, що він поясняє і впевняє, є фалшивим і опирає ся на непорозуміння і показує о справді не доувєреня несвьєдомости в найелементарнійших питаннях.“

Звісний і у нас — з праць д-ра Копача — професор Паульзен, називає Геккєля фанатиком атеїзму. „У нього є лише слова, слова і більш нічого. Змаганє, новими укованими словами покрити убожество гадок, переходить тут в дитинство. Як мізерно є наукова вартість книжки, так неомачно для ліпшого смаку є єго стиль і бесіда. О Сьпіноці, о Канті, о філософії Геккель не має найменшого понятя. Се так само, як би хтось, що говорить о філософії, послідних трийцять літ проснав

і лише дещо полизав з Лянгого „Історія матеріялізму“, або має деякі, темні спомини з Біхнера: „Сила і материя“. Єго відомости в історії і єго спосібність історичні рїчи розуміти, є соромно малі, ще менші як єго розумінє філософії. До того треба додати дуже поганій наклін (зовсім такий, як у наших радикалів — Прим. моя) се, що цілі столїтя було дорогим, свєтлим, втягати в калюжу поганих анекдот і плоских дотепів. Католицизм і папство дїлають на него так, як червоне сукно на певне сотворінє; коли має говорити о тих рїчах, нападає єго такий малий напад шалуду. (Точ в точ, як у нашого отамана Кирила і єго Leiborgan-y. — Прим. моя). Справді не знати, над чим більше дивуватись, чи над браком відомостей, чи над тою веселою легководушністю, з якою він говорить о рїчах, о яких не має понятя. Я читав сю книжку, палєнючи від сорому, сорому над станом загального образованя і філософічного образованя нашого народу; оно страшно болуче, що така книжка могла бути писана, печатана, купована, читана“ *).

Як бачимо, характеристика Павльзєна на Геккєля далаб ся ще стораз більше принорувати до наших радикалів, та їх Leiborgan-y „Громадского Голосу“. Та сама „in rebus theologicis maxima ignorantia“, та сама заїлєсть і зажертість, коли розходить ся о справи релігійні та Божї; ті самі недотепні а глупі дотепи, коли розходить ся о се, аби висьміяти священника, але таке саме має бути заклю-

*) Philos. milit. 155, 207, 201, 216, 227.

Таж Епископ має право і обов'язок, яко наставник, знати про своїх помічників, священників, які вони є.

Як хтось скаже неправду перед Епископом, то тоді є дорога оборони аж до Папи. Цілий тон полеміки пасквілянтів з „Діла“, націонал-демократів, виявляє аристократичні засади, бо ось то повтаряє „Діло“ за польськими часописами, що Епископ Григорій, син селянина! і т. п. („Діло“ ч. 226. с. р.). Тште ся, селянські діти, такою народною демокрацією! Вас наука не опліфув! Непридатні ви на високі становища, дармо вчте ся! Ви бруталні, тому там на високих становищах місце лише дітям інтелігенції!

Звісно, там у „Ділі“ пишуть расові відай поповичі! Правдивий народний демократизм!

(Дальше буде).

Чи хочете доказів ???...

I.

Почавши від 201. числа мало не що дня „Діло“ містить кількометрові стовпи про „Хр. сусп. Союз“, де старає ся перед цілим світом — як сам „Союз“, так й також усіх людей без виімки, які лише посьміли носом тикнути у „Союз“, зогидити, обкинути грязню, вмовити в цілий світ, що ті „Хр. суспільники“, се найзавзятіші вороги не то українства — але цілого людства! — що ті „христ. еуспільники“ се „польські яничари“, се зрадники, за-проданці, се щось так дивоглядного на Українці, чого ще світ не бачив! Одним словом „Діло“ намагаєть ся усіми силами обмазати чорною мазею, дегтем всіх і вся, що „важать ся!“ (а до сего ще без дозволу „Діла“) хоч-би прихильно відносити ся до „Хр. сусп. Союзу“.

А тепер хочу відповісти на „докази“ випечатаві в ч. 206. „Діла“ на адресу „Учителя з села“. Нім ще одначе відповім, та де-що запитаю, мушу звернути увагу „Діла“ на одну річ, а іменно:

„Тяжке ярмо твоє мій рідний краю,
Не легкий твій тягар. —
Мов під хрестом отсе під нам я упадаю,
З батьківської твоєї руки дотикаю
Затровний пугар!...
Благословлю тебе! — Чи ждять тобі ще
[треба
Поваги й блиску від будучини
Чи ні?.. — одного лиш тобі благаю
[з неба, —
Щоб з горя й голоду не бігли геть
[від тебе
Твої найкращі сини.

чене: „що соромом і ганьбою для нашого народу є, що така часопись як „Гром. Голос“ може бути писана, печатана, преумерована, читана“, але і велика наша втіха при тім, що сей „Громадський Голос“ розходить ся лише між найтемнішою частиною нашого селянства і незначною частиною академічної молодіжи, яка, маємо надію, прийшовши до розуму, стане кормити свого духа поважнішою лектурою. Що мої здогади під тим зглядом є вірні, покличусь на се, що сам „Гром. Голос“ плаче, що згід з його прапора дезертерують і навіг бувші члени радик. партії укладають музику в честь Матері Божої. Потішайтесь тим, що ту саму появу маємо і у інших народів. І так славний, некатоліцький педагог Ферстер остерегав молодих студентів, щоби они не за много чести віддавали модним поглядам, які ставляють ся против авторитету Ісуса Христа. „Власне ті самі новітні пустиді і я переходив“ додав він, — „і тому то власне уважаю мою спеціальною задачею життя протестантску і католицку молодіж — власне тому, що знаю на скрізь новітню літературу — перед нею усильно остерегти, ту молодіж, котра недоцінюючи християнства, не знаючи его, відмовляє ему незвичайні его культуральні заслуги“.

Ось тут „віз і перевіз“ для нашої суспільности, або іти в своїм житю за ідеями Христовими, які в наукою дуже добре дадуть ся погодити, або іти за quasi-наукою, а в дійсности за страшними ігнорантами, але за то заїлими ворогами Христа. Але тоді чи не справдять ся слова Христові: „Коли сліпий сліпого провадить, то оба впадут в яму“...
Стрий, 2. X. 1911.

Щоб сіячів твоїх їх власне покоління
На глум не брало і на сміх,
Щоб монументом їх не було те камінь,
Яким в відплату за плодоче
[насіне
Ще при житю обкидувано їх!..“

Чи читали Ви се коли шп. з „Діла“? — Чи розважали деколи єї слова жалю, болю, розпуки одного найбільшого велита української літератури?? — Чи знаєте, хто се писав?? — Наколи знаєте й (може?) читали, то скажіть, чого Він се написав??...

Що за біль, що за розпука, ким спричинена посунула д-ра Франка до написання тих „золотих слів сьвіта“? Д-ра Франка чейже охрунїство, о зраду народню послужувати хіба не можна, бож кождий з нас знає, що др. Франко патриот!

А коли він щирий патриот, то чому написав сі гіркі слова?

Всі знаємо, що др. Франко щирий Українець, а наколи каже: „мій рідний краю“, значить згадує ту Галичину?! А чи край — яко край, область може відпихати чоловіка від себе? — Ні! — Тільки хто? Ті, що в краю держать провід, отже т. зв. „діячі!“ Так сі можуть відпихати чоловіка від роботи, від праці, можуть з него насміхати ся, слухити ся „обкидати камінем“, болотом, грязю, клеветою, за его „плодоче насіне“ за его горожанську працю, за его труд для народа!

І наколи др. Франко написав сю поезию, значить, він бідака того зазнає! А від кого? Догадайтесь! Питаю тепер: Яку поезию повинен написати, які слова болю дупі, розлуки за свою горожанську працю повинен вповісти п. Ол. Барвінський, коли ви шп. з „Діла“ раз в раз, безвастанно, безконечно нападаєте на него і за его „плодоче насіне“ вже тепер, „ще за життя“ обкидуєте „каміннем“? Скажіть, коли у вас є ще дрібка етики, скажіть, які слова горя повинні висказати Ол. Барвінський, др. К. Студинський, др. Маковей і всі ті, котрих ви, панове, за їх „плодоче насіне“ скажено, заїло, по простацки „обкидуєте каміннем“?

Колиж ті люди вже так страшними „зрадниками“, такими величезними „приятелями Поляків“, що без них Поляки вже й жити не можуть, то чомуж не плюнуть вже раз на сю українську народність свою, на свій обряд, коли они такі заїлі „вороги“ українства, то чому не виречуть ся усього, що українське, а не стануть Поляками, або кра-ще — кацапами, тільки — як раз — признають ся щирими Українцями?

Пояснїть се — ви — „великі“ і „всевідучі“ „полїтики“ (!!!), у котрих повно тільки клевет і демагогїя а нічого більше? Пояснїть, бо так на „сухо“ оно вірити не хоче ся — а в „Ділі“ „доказів“ нема, тільки пусті напасті. (Конець буде).

Італійско-турецка війна.

Як і можна було надїятись, надї Італійців на скору овладу Триполїсу, не здійснюють ся. Заняте Триполїсу ще не порішило війни, не порішило єї навіть збомбардоване і овладане всіх важивших стратегічних точок опору на триполїтанським побережю. Здає ся, побиті і налякані Турки підносять грізно голову і підкличем „святиї війни“ хоробро ставлять чоло європейському наїздникови.

Коли вїсти, наспівши до Лондона, Берліна, Парижа і Риму в цілости потвердять ся, то бій під Бенггазі, покінчений страшним погромом Італійців становити ме нову зворотну точку в триполїтанській афері.

Около 800 Італійців устелило поле трупами біля Бенггазі, всі Європейці, жителі міста Бенггазі, навіть невинні діти і мїсionarі ввали жертвами пристрастного мусуманського фанатизму. Се стверджує, що в Туркїв і їх співвіроїсповідників Арабів вступив новий дух, який веде їх до кровавої мести на невинних навіть дітях і мїсionarioх.

Не здивув проте нікого вістка, наспівши з Відня, що італійське мїністерство війни віднесло ся обїжником до командантів корпусів з жаданем подана до відомости контингенту війська, готового сейчас до висилки, бо виявило ся, що 50.000 армія не вистарчить до переведеня овладу Триполїсу.

Про різню Європейців, мїсionarioв і ними виховуваних дітей в Бенггазі так пишуть парискі дивенки: Вночі з середи на четвер минувшого тижня, коли італійські кораблі на-чали обстрілювати місто, прїйшло внутр міста до страшної масакри. Племя Сенузі окружило католицке заведенє для дітей під управою о. Гумберта, який просив о ошадженє вихованців, віддаючи себе на тортури. Однак замордовано єго а тіло єго почвертовано; така судьба припала в удїлі також иншим членам мїсїї. Опісля пішли Сенузі до захоронки дітей, замордували там о. Йосифа, богато ді-твї і Європейців, що хотїли їх боронити.

Очевидно, що такі вїсти непокоять прїлюдну опїню в Італїї; серед населеня ширять ся найдикїші поговіркі і розпристращують єю. А коли зважимо, що воюючі сторони заборонили дописцям часописий перебувати на воєннїм теренї, тому о правдивї вїсти тяжко, проти чого зрештою остро виступає італійська печать, то не й диво, що найменша вістка з поля бою росте в очах темного Італїйця до великанських розмірів.

Ворохобня в Китаю.

Бїй під Ганкау покінчив ся мимо противних тверджень китайських властей, по бїдою ворохобників і ворохобний рух чим раз дальше поширює ся. О зелїзничий дворець в Ганкау зведено двї битви. В першїй цофнули ся були ворохобники ізза недостачї амуніції, в другїй ушкодили чи навіть затопили кілька правительственных канонїрок, заняли дворець і приневолили правительственнї війська до цофнєня.

Кружляє чутка, що китайський адмірал признає неможливість дальшої борби, бо серед корабельної залоги виявили ся ворохобні змаганя. Армія з півночи до сеї пори ще не наспїла, а може й не наспїє, бо знайде дорожку до області занятої ворохобним рухом, замкнєну. Бо, треба знати, що ворохобники, прогнавши правительственнї війська з Ганкау, звернули ся на північ і облягають місто Квангшуні, біля якого тягне ся провал Пінгшїнган і Тунгшвангтон, провал, котрим могли би правительственнї війська дістати ся на полудне. Заняли місто Квангшуні і провал — ось головна цїль змагань ворохобників.

Надходять вїсти про прояви ворохобного руху в инших частях держави. На північ від Квангсі острілювали ворохобники, що розпоряджують сильною артилерією, бригаду правительственных війск і відтрунули єї в неладї до Сїмпангчу. З Ічангу прогнано цїсарскї залоги.

З провінції Чїлі доносять американські мїсionarioі, що китайські студенти перестерїгали їх, що в недїлю (с. в. позавчера) вибухнуть грізні ворохобні біля Пекіну. Годить ся зазначити, що подібну пересторогу одержали в мїсionarioських кругах також на кілька день перед революцією в Вучангу.

Як видно, ворохобний рух ширить ся невпинно. Не диво проте, що китайське правительство йде „на угоду“. З Пекіну поширено вістку, що генерал Лїюангунг старає ся zorganizувати на полудни „державний союз“.

Найновїші вїстки потверджують, що Квангтанг, Нанкчанг вже в руках ворохобників, а в Янгтєє вибухла ненадївно ворохобня. Пекіньське правительство видало прокламацію, котрою заохочує до військової служби, скріплюючи поліцію і наказуючи отворене шпихлірїв з рижом.

— Сходини членів Христ. сусп. Союзу щоденно від 6 ої вечер в канцелярїї ул. Хмельовського ч. 15, II пов

НОВИНКИ.

— Календар. В середу: руско-кат.: Пров. і Тар. М.; римо-кат.: Хризанта. — В четвер: руско-кат.: Карпа муч.; римо-кат.: Евариста.

— Вінчанє в цїсарскім домі. Замок Шварцав був в пятницю місцем великого торжества. Того дня відбувало ся там вінчанє буд. наслідника престола архїєв. Кароля Франца Йосифа з кн. Зїтою Парменською. Вже з ранку почали сходити ся видці і гості, однї, щоби пригладити ся тому великому святави, инші, щоби взяти в нїм участь, а що найважнїше привита-

ти свого монарха, який тут так давно вже був Шкїльна дїтвора вирушила з цвїтами під проводом своїх професорів під замок і витала гостей, що їхали з зелїзничого двірця. Окрашений замок виглядав як якийсь ріжнобарвний цвїт. Раненько поспїшила молода пара на молитву до замкової каплицї. Перед замком що раз більший натовп народа. Коло 11. години прїбув двірським поїздом цїсар. На двірці повитали єго мїскї достойники, почім монарх сїв в самоїзд і серед грїмких окликів їхав поволи до замку. В брамі зараз прївітала цїсаря родина молодої. При входї до замку ждав архїєвїє Карло Франц Йосиф а дальше при дверях витальної салї ждала на монарха кн. Зїта. Цїсар поцілував єї в руку і лице і не позволив себе поцілувати. Потім завїв єї до витальної салї, де були весільні гості. Монарха прївітано радїсними окликами. По 12. год. почав виходити до замкової каплицї весільний похід. На передї йшов архїєв. Карло Франц Йосиф з цїсарем і з своєю матерією. В другім рядї йшла молода кн. Зїта з Парми в блискучїй золотом і сїрблом сукнї. На чолї миготїв брильянтовий дїядем; при боцї мала квичку мїрту. Всї достойні гості поступали за ними. Коли похід рушив тільки до каплицї, загомонїли дзвони і органи а на кінци військова музика. Вінчанє давав в заступствї Папи майордом Біслеттї. Акт вінчаня тривав 15 хвиль, почім весільний похід рушив при музцї до замку. На передї йшла молода пара, а за нею поступали гості. Всї гості зїбрали ся у витальній салї, де почали ся складана желань і тоасти молодатам. Першїй тоаст вїсї цїсар Франц Йосиф. Около 1. години почав ся обїд.

— Свїято в Підлісїю. Приготованя до недільного свїята посвяченя памяткового хреста на „Бїлій Горї“ відбувають ся в цілій Золочівщинї. Хрест тепер монтуєть. З доохресних сїл ладять ся до походу сокільскї бандерїї. Провід обняв „Сокіл“ в Олеську. До походу крім кількасот Соколів має станути поверх 200 Соколів на конях. До участї в поїздцї зі Львова окрім поїздом зголошує ся велике число Львовян і Русинів з провінції. Також молодїж з руских гімназий прїїде до Підлісїя в величезнїм числі. Коби погода, то в недїлю являть ся у Підлісїю тисячі народа. На адресу комітету того свїята треба поставити бажанє, щоби подбав о відповіднї свої перекуснї, щоби учасники не потребували лишати свої гроші в руках Жидїв, які без сумнїву збїжать ся з цілої околицї торгувати всяким крамом.

— Дуб Шашкевича в Підлісїю зазеленїв! Дуб, що стоїть при вїздї на обїїсте приходства в Підлісїю, про якого Маркіян пише в статку „Підлісє“: „Там колодязь студененький, а дуб воду тягє“, покритв ся тепер — як нам доносять — новим зеленим листєм. Сей кількасот лїтний, величезний свїдок молодих лїт Маркіяна, немов прочуваючи велике свїято, прикрасив ся на него пізною осєнню в нову одїж. Під сїм дубом стоїть колодязь, колїсь деревляний, нїні бетоновий, а журавель крїє ся між гїляками дуба. По другїй сторонї вїздової брами стоїть другий величезний дуб, безперечно ровєсник першого. І про него згадує Маркіян:

„Там ти скаже був старенький
І єден і другий,
Як там жив-єм ще маленький
Без журби, без туги.“
Приходскїй сад в Підлісїю —
„У садочку соловейчик
Щебетав пісєньки,
Розвивав ми пісєньками
Лїта молоденькі.“

є мїшаний овочевих дерев з дубиною і сосївною та робить вражнє вікового лїса. Видно, що там в давних часах був лїс, а приходскї будинки поставлено під лїсом. Цїле приходство стоїть оподалїк від Підлісїя, розмеженє від села пісковатою толокою. Троха дальше за приходством лежить село Розваж, яке також належить до Підліської парохїї. Оба села лежать на рівнїнї, яка тягне ся на північ аж поза стацію Ожидїв. На сходї Підлісїя у віддали до трох кілометрів зараз за ожидївско білокаменєцким гостинцем виростає з рівнїни „Бїла Гора“, про яку Шашкевич пише:

„Підлісєцка горо біла!
Як тебе не бачу,
Так ми тяжко, так ми сумно,
Що трохи не плачу.“

„Бїлу Гору“ видно з приходських вікон в Підлісїю навіть крїзь гїляки дубів, а з вїз-

дової брами отирає ся на гору величавий вид. Ціла околиця дуже гарна і принадна та лишає по собі у виді на довгі літа незатерті вражіння. Нинішній приходський дім в Підлисію і всі господарські будинки, деревляні і старі, але вже не ті, котрі пам'ятали часи Маркіяна. Церква деревляна, не велика, з 3-ма гопулами, також не та сама, що була перед сотнею літ. Біля церкви типова сільська давнища. Ціле село Підлисе виглядає в літній порі як один великий сад, з далека видно лише крайні доми, решта схована між деревами. Для учасників Маркіянового свята в Підлисію дня 29. с. м., які ще тих околиць не бачили, буде цікаво оглянути ту „веселу сторонику“. „Там то любо, там солодко, весело і мило“ — вше про неї Маркіян.

— **Із Буковини.** На Буковині основано товариство для організації торгівлі — діяльності, аналогічної до сеї, яку веде у нас „Народна Торговля“. Крім склепу в Чернівцях перебрала „Бук. Торговля“ управу склепів в Радівцях і Сторожинці і веде їх до спілки з „Селянською Касою“ на підставі окремої умови. Щоби побільшити свої доходи, переймала „Бук. Торговля“ посередництво і гуртову продаж вин, дріжджів і насіння. До кінця червня с. р. мало товариство 186 членів з 260 паями. Активи вказують суму 23,088 17 К, приходи 106,801 10 К, загальний оборот 211,713 90 К. Товариство звернуло увагу на вибравання персоналу і робило приготування до устроєння крамарського курсу. Старшина товариства, вибрана на загальних борах, ось така: посол І. Семанка, проф. Я. Голота, інженер Попович, директор Г. Гордій і міщанин Ю. Григорашук, до Надзорної Ради вибрано директора Йосифа Захарисевича, др. З. Кузелью, др. М. Кордубу, А. Гриника, А. Бобчука і М. Миколаєвця.

— **Діяльність наших послів в парламенті.** Те, що ми не від нині писали і пишемо, представляють вартість націонал-демократичного а передовсім радикального ревуєнства в парламенті, потверджують тепер самі націонал-демократи, відвертаючи, очевидно увагу від себе на своїх приятелів радикалів. „Н. Сл.“ в 578. числі без церемонії розказує всю правду про діяльність радикальних послів в парламенті в статейці „Союз чи клуб?“:

„Посли з малих клубиків зовсім не почувують ся до обов'язку приходити на засідане комісії, або повної палати. Буковинців крім Василька і Стоцького зовсім не видно в парламенті, а радикальний клуб є постійно репрезентований послом дром Лагодницьким. Стефанік певно закладає загату в своїй хаті, Левко Бачинський студіює драматичну штуку в польській театрі у Львові, Лаурок копає бульбу, а отамам Трильовський ладить красний сичовий здвиг на 1920-тий рік.“

Са в сім случаю на національних демократах, які слушно роблять заміти радикальним неробам, шапка горить. Потверджує се „Діло“ своєю дописою з Відня: „Союз чи клуб?“: „Послідні дні дали доказ, що теперішня формація української репрезентативної парламентарної не причиняє ся до скріплення інтензивності праці українських послів. Як довго був один спільний клуб, так довго його члени брали живу участь в працях палати послів і її комісії. По виступленю з клубу Буковинців, мало хто бачив їх у Відні а в комісіях навіть забули, що між членами комісії був колись якийсь Буковинець. Тепер є ще гірше, бо абсенція забирає що раз більші круги послів“. От таке діють наші представники до віденського парламенту: сидять спокійно дома, а являють ся у Відні від часу до часу по посольські дисти.

— **Росія має апетит на Галичину.** Славний із своїх екстравагантних політичних помислів Юдушка-Меншіков дораджує Росії в „Новім Времени“, щоби скористала а „печального“ положення Туреччини, забрала „ключі від Босфору“, вступила з своїми правами(?) до Арменії і Курдистану, обняла протекторат над Монголією і зажадала від Австрії Червону Русь, себто Галичину. Та Росія й без рад Меншікова острить собі апетит на Галичину, а для досягнення цілі своїх змагань заляла цілий край своїми шпіонами і рублями, а російско-дудикаєвическа іредента зовсім явно працює в хосен злуки Галичини з Росією.

— **Демонстрації на політехніці у Відні.** В суботу на віденській політехніці з нагоди інавгурації шкільного року відбула ся демонстрація студентів, бо ректор заборонив студентам явити ся з відзнаками буршівськими. Небавком прибрала поліція, котру привняли студенти о-

кликани „пфуй!“ Доперва на інтервенцію ректора, який заручив, що до розрухів не прийде, поліція забрала ся з будинку.

— **Смерть під колесами трамваю.** Оноді вчером около 10. год. лучив ся на ул. Городецькій нещасливий випадок: Трамвай, що їхав з головного двірця в сторону міста, наїхав коло касарні Фердинанда на переходячу впоперек улицею жєнщину. Моторовий побачив жєнщину перед самим трамваем, та ужив зараз обох галм, щоби трамвай здержати; однак вже було за пізно, бо віз силою розгону посунув ся в долину ще кілька кроків наперед та переїхав жєнщину. Крім многах ран, відтав трамвай нещасливій обі ноги. На місце випадку прибув сейчас лікар і по тимчасовім заосмотреню відвезено єї на ратункову стацію, де она небавом померла не відискавши ні на хвилину свідомости. Тожсамости жєртки доси не стверджено. Має она бути з робітничих кругів.

— **† О. Станіслав Стояловський,** посол на краєвпій сойм, б. посол парламенту, помер вчером о годині 1. по полудни в Кракові на недугу рака. Бл. п. о. Стояловський се, правду сказавши, небуденний чоловік; се тип буйної, майже революційної натури, визначний унікат серед польского духовенства на протязі історії церкви і польского народу після розбору Польщі. Родив ся він в 1841. році в селі Знецію біля Львова, по скінченю шкіль вступив до новіціату ОО. Єзуїтів в Старім Селі під Березавом і там був рукоположений на священника. Темперамент кинув єго в вир політичного життя. І 36 літ витревав на вибраній собою раз дорозі до цілі: морального і матеріального двигнення польского села. За 36 літ життя, праці, не устеленої рожами, бо покійник був якийсь час виклятий з Церкви, сьитав ся по чужині, опоганений слєтнями, а люблений сільскою „голоотою“, галицько польске село змінило свій вигляд. На селі цвєте нині буйне політичне жите, просвіта розпростирає свої віта, а смерть о. Станіслава зустрічає тисячі сичавів народної просвіти.

О. Стояловський видавав газетку „Wieniec i „Pszczółka“ і тільки вложив в них особистої праці, що сї газетки стали ся улюблєним кормом польской католицької пастви. Закладав читальні, чи там „Kółka rolnicze“, каси — осередки розросту культури на польским селі. В 1893 повстав за єго починком „Związek chłopski“ в Новім Санчі; в вирі політичної борби йшов з села до села, з повіту до повіту устроював збори, а за ним крок в крок жандарми. Досить згадати, що він прослєдів, 27 наворотами, 9 літ в тюрмі.

Та мимо сего не зламав ся, а йшов просто своєю дорогою, добивши ся в кінці найвишого благословєнства і признав для своєї праці серед своїх земляків будучи кількома наворотами послом до парламенту і краєвого сойму, де не раз своїми влучними дотепами присмирював політичні пристрасти. Ніхто не мав тільки ворогів, але й тільки приятелів серед простолюдя в західній Галичині, що о. Ст. Хоч був якийсь час виклятий з Церкви, але ніколи не переставав старати ся бути щирим католиком. Єго пристрастний темперамент і непогамована амбіция притьмили були єго ум на короткий час, але не унесли єго на все. О. Стояловський найшов в собі достить сили релігійного пересвідченя, щоби не вийти з церковних воріт. Під національним аглядом одно остає покійному почислене за свідомий, чи мимовільний гріх, що кинув ся був в обійми російского царови — тай то лише на якийсь час. Та перед німбом смерти устає критика похибок, причастних кождому смертнякови. Сьв. Отець уділив умираючому свого благословєнства і в той спосіб раз на все дав єго духовій католицьку печать.

— **Бюджет м. Львова на 1912. р.** Львівський магістрат покінчив вже наради над міским бюджетом на 1912. р. Загалом вносять приходи 9,272,791 К, а розходи 9,169,136 К. В порівнаню з 1911. роком розходи є більшє о поверх 920,000 К, що покрито ся переважно з побільшєних приходів з міских підприємств. По випечатаню начерка, бюджет сей буде предложений міській бюджетовій комісії.

— **Не буде голоду на бараболі.** Із достовірних кругів доносять, що хоч урожай на бараболі в сім році є дійсно слабший, чим в нормальних роках о 40 до 50 проц., то однак стан не є так дуже поважний, як предвиджували. У Львові продають тепер бараболі дешєвше чим минувшого тжня.

— **Велика катастрофа в копальні.** В копальні вугля в Сан Етієна у Франції лучила ся дня

18. с. м. велика катастрофа, яка забрала в жєрть жите кількадесят осіб. Великі ті копальні, що простягають ся на 250 км.² не мають за собою доброї слави; поклади вугля виділяють там скоро вибухові гази, що було причиною дуже частих катастроф. Останна така катастрофа в 1891. р. коштувала 52 жєрть людского жита. По 20-літній перерві настав вибух газів в закові „Flaches“, але на щастє 220 занятих там робітників опустили копальню на хвилину перед катастрофою. Наслїдком вибуху повстав пожар. Робітники, що були на горі, почали з надлюдским напруженєм ратункову акцію; ратунок був майже немислимий. Цілу акцію провадив інженер Боп та управитель Ребод. В цілі відділення горючого закона від інших побудовано на борзі охоронні мури та усунєно вали. Опісля всі робітники пустили ся на ратунок в середину копальні. Майже половина тих людей йшла на немінучу смерть. Серед убийчих газів внутрі копальні був всякий ратунок над людськє сили. Робітники в числі 60 поділили ся на дві партії; одна під проводом інженера Бопа працювала над обмеженєм пожежі, а друга з Ребодом на чолі заняла ся доставою потрібних матеріалів ратункових. В часі сєї роботи настала дальша катастрофа. На щастє партія Ребода находила ся недалеко відди, котра на даний знак витягнула на денне світло всего кількох на пів живих робітників; слабші упали жєртьвою катастрофи. Про сєй новий нещасливий випадок ніхто не знав на внї копальні. На вість про се спустили ся внутр нові ратункові громади, котрі по над людськєй цілонічній праці, серед найстрашнїших условий дістали ся нарешті до осередка катастрофи; вислїдом їх трудів і самопосвяти було видобутє на верх 4 непритомних і 26 спалєних на уголь трупів, між ними інженера Бопа.

— **З виборчого руху.** О золочєвський мандат окрім ексц. Дулемби убігають ся сєї кандидати: др. Стажинський, др. Гольд, Стєвртня, якийсь Райцєс зі Львова і бувш. сновістичний посол Малєр. Нема що казати — великі апетити.

— **Нелюдяний батько.** Перед карним трибуналом у Львові ставав 20. с. м. Андрій Мазур, органіст в Голоску великим, обжалований о злочин тяжкого ушкодження тіла з § 152 і 155. Хотячи свого 10-літнього сина за часті крадежи покарати і задемонструвати єму муки в чистилниці, взяв Мазур металеву ложку, розігрів її в огни під кухнею і приложив сю ложку до правої руки хлопця. Наслїдком сєго хлопчина відніє тяжку рану, получену з страшними болями. Суд засудив єго з оглядом на хвилєву невмінєність лише на 25 К гривни. Підсудимий прийняв кару, а одержавши прядне напїмєнє від прєсїдника трибуналу, з плачем і подякою оставив судову салу.

— **300.000 К за кільометровий біг.** Яксь панна Кароліна Кантльон з Чикаго, пробуваючи підчас вакацій в Кальгарі, взяла участь в перегонах на 1 кільометр, уладжуваних підчас фестину. Панна Кантльон виграла біг, а одєв з мільонерів, розбавлений видом перегонів, позволив собі на жарт, жєртвуючи побідницї цілу пачку паперів акції „Gypsy Queen Mine“, що тоді не мали ніякої вартости. Сьміяли ся з панни Кантльон, однак она сї акції сховала, бо були „дуже гарні“, а ось тепер сї папєри представляють вартість 360,000 К. Така судьба на гєдді.

— **Дві катастрофи залізничі.** Біля Требінї (в зах. Галичині) наїхав в ночі з суботи на неділю тягаровий поїзд, прамучний до Кракова, на другий тягаровий поїзд, що їхав з Кракова. Наступив удар. Вискочило з шин 30 возів, з того 9 цілком поторощило ся. Машиніст Сгалаєк є тяжко покалєчений, другий В Талко легко поранений. Машина також розторочєна, хоч на щастє машиніст і топник вийшли ціло. В поторощєних вагонах була мука і цукор. Друга катастрофа тої самої ночі лучила ся біля Ряшева. Пять возів розлетіло ся в кусники; з залізничого персоналу ніхто не дізнав ушкодження.

— **Нещасливі злєти в Парині.** Мимо сирпючої погоди закінчили ся останні злєти літаками дуже нещасливо. Летун Колєр пооднім окруженю злетового поля, упав на землю і сильно потовк ся. По сій неудачі підніє ся на своїм апараті власного сьстєму летун Левєль. З причини якоїсь хиби літак сєйчас упав. В годину пізніше підніє ся Левєль другий раз і коли був на височині 80 метрів, зісхував ся єму мотор і приряд упав на землю убиваючи нещасного літака під собою. Упав також зі значної висоти літак Горта, при чім Г. потерпів тяжкі рани.

— **Самоубийчий замах Казимира Левицького.** Убийник акторки Огінської, на якого кару смерти затверджено і у Відні, хотів вчеро отруїти ся. Коли над ранком отворєно єго кєлію, побачєно, що він лежить без жита на ліжку. Візвано до ратунку лікаря Боженцького, який прикликав ще до помочи д-ра Крушинського; але все було надарємне. Левицький давєв дуже малі знаки жита. Єго відставєно до шпиталю, де, здає ся, вже помер. Отруєю мав бути веронал, який записувано єму на зменшенє нервових болів.

— **Спори в супружю пп. Тосєліх.** З Фльорєнції з іцають дєвєники, що сирава подружя п. Тосєліх взяла дуже сензацийний оборот; іменю п. Тосєліх пропав без слїду з дитиною б. наслїдницї саского прєстола, п. Тосєлі. Як звїсно, в останнім часі настала між подругами незгода. „Спомини“ п-ні Тосєлі ще більшє заострили те непорозумінє Пан Тосєлі явно виступив проти сєго і при тій нагоді зазначив, що він покривав всі домашні вєдатки. На се п-ні Тосєлі відповіла в дєвєнику „Matin“, що єї муж не мав ані одної сорочки, котрої би не заплатила она, або саский король. Після сєго появила ся нагла вістка, що в подружю настала вже згода; в дійсності однак ся вістка була неправдива, а пан Тосєлі тимчасом приготував згаданє увєдєнє дитини.

— **З царської тюрми.** До царя і цариці, до прєсїдників думи і сенату, а також до директора адміністратії російських тюрєм вийшла сими дєями відозва підписана визначними європейськими личностями, привалєжними до ріжних релігійних вірсіповідань і всіх відтінків політичної думки. Зміст сєї відозви такий: В російських крїпостях і тюрмах находять ся тепер тисячі політичних вєзнів, мужчин і жєнщин, держаних там разом із звичайними злочинцями. Там они умирають, поволи або скоро, падають жєртьвами грузланки або тифу, а причини цєреповнєня тюрєм, а також недостачі воздуха і поживи. Там підлягають тілесним карам, безнастанним обидам, наслїдком чого масово сповняють самоубийство. В 1850. році Глєдстон покликав Європу до принєволеня неаполітанського короля до вислухання прєтєсту проти сирєжено політичних вєзнів одним ланцом із звичайними злочинцями. Як він тоді, так ми нині відкликуємо ся до совісті Європи і жадаємо для політичних вєзнів в Росії: 1) знесенє тілесних кар; 2) більшє людських условий поміщеня і поживи; 3) розпорядку, щоби в кождій тюрмі політичні вєзні були зовсім відділені від звичайних. — Сю відозву підписали дуже визначні прєдставники Франції, Швайцарії, Бєльгії, Італії, Австрії і Німєччини.

— **Дрібні вісти.** В селі Зашкові, львівского повіта, найдєно в ставі тіло около 30-літньої жєнщини, вдови по залізничім кондукторови, Блявтшови; мала она сновити самоубийство. — Лава присяжних засудила на шибєницю робітника М. Даха, котрий в порозуміню з М. Шмігєлевою убив єї мужа, щоби опісля побрати ся. Шмігєлеву засуджєно на 8 літ вєзницї. — Вчєра вєчером помер нагло шєф бюра і ст. інспєктор львівської дирекції залєзничї Юрій Гутман. Вістка та викликала в залєзничих кругах дуже прикрє вражєнє, бо померший тіпив ся загальною пошаною. — В Залєській Волі коло Радимна згоріло оноді 46 господарств.

— **Переписка Редакції.** Вп. Базар. Не радимо сєго оповіщувати, бо се малоб якраз супротивні наслїдки. — Вп. Я. П. в С. Дякуємо красєнєко. Помістимо. — Вп. о. Й. С. в В. Щєре Спасибіг за допись. Будє поміщеня. — Вп. М. Б. в Р. За допись ми Вам вєльми вдячні Помістимо.

Оповідні.

— **До Вп. Товаришів і Товаришок зборіского повіта!** Із Зборівщини просять нас помістити отсєй поклик: З огляду що дотєперішній голова Відділу окр. „Вз. пом. учительської“ з причини тяжкої грудної недуги — уступив, мусимо дня 1. падоліста с. р. вибрати нового голову, щоби тота організація знова так гарно розвивала ся як доси. Наша станова організація не сьміє — навіть найменше — потерпіти нераз здекомпєтованє Відділу, бо як раз на се тепер не пора. Теперішній час і обставини для нас — українського учительства — суть так важні, що ми мусимо таки добре призадумати ся, хто має стати головою нашого зборіского Відділу окр. „Вз. пом. учительської“, щоби дав належиту поруку за нашу станову організацію, за наші агєнди, за наш становий інтерєс, та що усі ті обовязки виповнити потрафать? — Тому, в імя почути

станового достоїнства, в імя ваги часу, обставин і положення, в якому українське учительство зборівського повіта знаходиться — просимо, звиваємо:

Вп. українське Учительство зборівського повіта, щоби при виборах здекомплетованого Виділу „Відділу окр. „Вз. пом. учит.“ в Зборіві дня 1. листопада с. р. руководилося не якимись там особистими зглядами до поодиноких осіб, (як се до тепер мало місце!), або нерозважним — „на перебір єму!“, тільки як раз в почуті й розумінні ваги хвилі, організації та відповідальності уряду виділового віддало свої голоси на таких людей, котрі дійсно можуть дати поруку перед загалом, що організації нашої в повіті не зіснують, але — як раз — поспунуть її ще більше й дальше вперед! Ми бачили доси на фактах, що „система протекційна“ довела дотеперішній Виділ до повного здекомплетованя і то так далеко, що тепер цілу організаційну роботу веде однісенька особа, котрій честь за те! — але котра сама усюмо ради дати не може. А зважмо, Вп. Товариші і Товаришки, що уряд виділового се не „гонор“, а праця важна і відповідальна! Не тих вибирати, котрі „хотіли б бути“ виділовими „для гонору“, але тих, котрі на сей уряд заслугоють, котрі будуть працювати, котрі не пожалують ні труду, ні кошту для нашої станової організації, котрі дадуть запоруку, що зуміють нашу організацію повести твердим шляхом до побіди!

10-ка.

— **З духовної семінарії у Львові.** Недалеко святкувати мемо 100-літні роковини уродин Маркіяна Шашкевича і свята се звелічати бажаємо отворенем в дни 6. XI. 1911. стипендіального фонду імени незабутого Маркіяна. Обставина ся зневоляє нас звернути ся до тих Вп. Родимців, котрим вислали ми книжку „Суспільне питанє“ о. Осипа Бідерляка, щоби ласкаві були надіслати 3 К 20 с, або книжку звернули. З окрема звертаємо ся з рішучою просьбою до бувших і теперішніх Вп. Товаришів, котрі позаятали якінебудь зобовязання зглядом легату богословського ім. Маркіяна Шашкевича, щоби в невідкличим речинці се в до 1. листопада 1911. претенсії вирівняли — бо внакше змушені будемо іменем дозників оголосити прилюдно. Сподіємо ся, що Товариші покликую нашого послухають та до нього примінять ся. Гроші та запити слати на адресу: Легат богословів ім. Маркіяна Шашкевича, Львів, Коперника 36. — За виділ Л. ім. Маркіяна Шашкевича: *Володимир Федусевич*, голова. *Басиль Добушовский*, писар.

— **Вечерніці з танцями** в комнатах Товариства „Руска Бесіда“ у Львові відбудуть ся в суботу, 28. с. м. заходом Товариства „Руска Захоронка“; початок о годині 8:30 вечер, вступ 1 К, молодіж 60 с. О ласкаву участь просить — *Виділ.*

Посмертні оповістки.

— **Анна з Керничних Герасимовичева**, жена пароха Лепнева, о. Миколи, упокоїла ся дня 23. л. листопада 1911 р. по тяжкій недугі в 36 році життя. Покійна була щирою патриоткою, визначала ся високими прикметами душі і серця. Сходить з нею в могилу найсердечніша жена, печалива мати семеро дрібних діточок. Мужови Покійної, щирою діячени в Христовім винограді і на поли нашого відродження, та дрібним діточкам-сиротам шлемо слова глибокого співчуття та розради. Най Бог потішить їх в тяжкій горю. Похорони Покійної відбудуть ся завтра (середа) дня 25. X. в Лешневі, В. і. п.!

Телеграми

в дня 24. жовтня.

Будапешт (ТЛБ). В соїмі появила ся вчера депутація помічних державних урядників і предложила міністрови скарбу меморіал з домаганям 30% дорожнього додатку.

Солунь (ТКБ). Ватага розбішаків напала на почту коло Ембассан і забрала 30.000 фунтів турецьких.

Солунь (ТКБ). Напад на почту коло Ембассан уладила ватага Геккі бей, котрий знав про переїзд почты.

Загреб (ТКБ). Вчера дало ся ту відчувти нове землетрясенє.

Одеса (ТКБ). Стверджено ту 4 випадки чуми.

Всячина.

— **Штучні дорогоцінні камені і перли.** Середньовічні алхімісти, що шукали „каміння мудреців“, яким би они могли перемінювати кожде тіло в золото, найшли в нинішніх часах, надзвичайного технічного поступу, своїх наслідників. Теперішні алхімісти хоч ще не перемінюють матерії в золото, але вже відкрили тайну твореня ріжних дорогоцінних каменів. Синтетично-хімічна дорога такого твореня діамантів або рубінів є вже знана від давна. Вправді сї штучні камені були дуже дрібновські і з причини дорогих до сего приладів і ріжних додатків коштували майже так само як природні. Але тепер дійшов французький винахідник Текля до ліпшого і дешевшого способу витворюваня дорогоцінних каменів. У Парижі утворило ся вже під его іменем велике товариство, яке виробляє рубіни, сафіри, смарагди, в довільній величині і з тими самими прикметами, що природні. Хімічний склад, твердість, заломлюване світла не відрізняють ся нічим від подібних прикмет природних каменів, хіба вже фахові люди при дуже стараннім досліді можуть се розрізнити. І сї штучно вироблювані камені не є такі дешеві, в кождім разі ціна є о половину менша. Се товариство в Парижі „Текля“ вироблює також і штучні перли в такий сам спосіб як повстають природні.

— **Звалненє жил.** Під звалненем жил треба розуміти задервіне стінок жил, що спричинює збір, або небезпечний вибух крові. В тім лежить також причина частого болю голови, на що по більшій часті хорують старі люди. Науковий дослід над сею широко розповсюдженою недугою не поступив ще далеко мимо великих зусиль. Дуже пожиточний нарис дотеперішнього досліджуваня подав Оскар Кльоц, професор університета в Птсбургу. Біль може бути обмежений тільки на якусь одну часть тіла. Власивним звалненем називають учені атером, та сей висказ уживають в ріжнім значіню. По думці Кльоца є се звалненем спричинений розклад, який обмежує ся на внутрішній стінці жили. Але він може реїти також на середню і на зовнішню часть жили. При оцінюваню сеї недуги є очевидно важне, пізнати єї причини. Організм в старечім віці прибирає лише часть сеї недуги. Крім сего причиною можуть бути переурядуванє, закаженє і заразливі недуги. Наслідки є зависимі від місця, на яким загніздить ся недуга, бо поодинокі жили різнять ся не тільки своєю будовою, але і тим, що мають виновновати нерівні праці.

— **Листи Петра Великого в масарні.** Власноручні листи російського царя, Петра Великого найдемо перед кількома літами давним давєм в одній масарні в Петербурзі. Історія сего для російських відносин скандальної події є така: Цар Петро Великий віз свого часу з гр. Ташішевом, президентом уральських державних копалень велику переписку. Всі листи царя ховав Ташішев в державній архів, що знаходив ся в Катеринівурзі. Новійша урвава уральських гірничих копалень намірила всі старі акти пропрати, але не чула потреби дещо з сего переглянути і пересвідчити ся про їх вартість. Всі акти гарно позбирано і продано на прилюдній ліцитації за кілька рублів, що мало вартість що найменше 10.000 рублів. Купець сего паперу був власителем кількох склепів з поживними середниками в Петербурзі, а межі іншими кількох склепів ковбас. Один професор, дослідник старини, побачив одного дня, що слуга принесла ковбасу, завинену в якийсь старий папір з короною. Він приглянув ся єму ближше і пізнав, що має перед собою власноручний, дуже вартяний лист царя Петра Великого. Він пішов до склепу ковбас, щоби там довідати ся від властителя, відки він се взяв. І тут дізнав ся, яким способом прийшли сюди сї папери. Він сейчас закупив в склепі більшу часть ще полішеного архіву і в такий спосіб виратував хоч по часті его від загибелі.

— **Відкрите дорогого образа.** З Праги звіщають, що упрямитель домен гр. Гориньського на Моравах п. Гец одержав по своїх предках образ, який мала колись дарувати одному з них родина Ліхтенштайнів. Один із знавців відкрив, що сей образ є твором ученика Леонарда да Вінчі; образ сей купив якийсь Американець за 1.200.000 К.

— **Нова система фізичних вправ** буде завведена невагом в університеті Принцепон в Нью-Йорку, в однім з найліпших університетів Зєдинених Держав. Всі студенти будуть мусіти відбувати ріжні курси фізичних вправ, що обіймати будуть також иливанє і першу поміч потапаючим. Курси сї мають бути так строго переведені, як у військових заведеннях в Вест Поа і Аннаполіс а поручиня їх правитель відділу фізичних вправ др. І. Г. Райкрофт тому, що студент, тілесно слабкий, не може без нараженя здоровля віддати ся умовній праці. Кождий студент буде оглянений і приділений до спеціального курсу в руханковій галі, відповідно до питоменості свого організму. На курс мусить кождий учащати, або покинути університет.

!!! Купуйте!!!

одобрений Радою шкільною краєвою і виданий накладом „Видавництва Чина св. Василя В.“ в Жовкві підручник

А-ра Богдана Барвіньського п. з. „Оповіданя з рідної історії“.

Підручник обнимає 190 сторін тексту, XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кредитовім папері і 2 мапки. В гарній полотняній оправі коштує всего 2 К 20 с.

Сей підручник є першим підручником рідної історії для руських середніх шкіл і дає шкільній молодезі вперше повний образ нашої бувалщини. Писаний так, що надає ся не лише для учеників І. класи середніх шкіл, але при недостаті вишого підручника й для учеників вищих клас, для руських виділових шкіл, для семінарий і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на народних і виділових учителів.

Надає ся він до науки в дівочих та хлопчачих бурсах і інститутах, а ізза своєї приступності також для наших читалень, для селян і міщан. З хісною може почити ся з него нашої історії й кождий освічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обемистих книжках.

У Львові набувати можна в „Книгарні Наук. Товариства ім Шевченка“, Ринок 10.

— **„Церковна Штука“**, торговля дієцезальна Інститута Нешорочного Зачатія Пр. Діви Марії в Станіславові має на складі вино літургічне, світло церковне і столове і всі прибори церковні. В своїх робітнях виконують і наставляють ризи церковні, та виробляють всілякі річи бронзівничі, Чаші, монстранці, дарохранительничі і пр. золотимо огнево і тревало.

Сю торговлю припоручаємо ласкаві опіці нашого Духовенства і просимо о ласкаві замовленя. Все виконует ся по найкращих цінах. Призначенє чистого зиску є Всечеснійшому Духовенству знанє. (6-?)

Забавляє і скорочує нудні хвилі життя

КІНО-ТЕАТР STELLA MARE

французького кінематографічного Товариства. В салі будинку при ул. Городецькій ч. 2. а (давнійше саля Нового театру) надзвичайні представлення сенсаційних найновіших руських образів. Програма від 13. до 19. жовтня. Під час продукції і в антрактах буде прислуговано саліновому музика. Білети можна набувати від год. 3. по полудни при касі театру. Зміна програми що п'ятниці. Початок представлення о год. 3 1/2 по пол. 1. Великі маневри австро-угорської армії. 2. Кельмерка: драмат. 3. Наречена як мільйонерка: комедія. 4. Віщирка „Лялька“ фантаст. балет. 5. Подарунок з полкового коня. 6. Тиждень Гомонда. 7. Останній вибрик Міллера, ком.

Розклад їзди залізниць у Львові.

Відїзд.					Головний дворець.					Приїзд.				
рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі	рано	перед пол.	по пол.	вечер	ночі	рано	перед пол.	по пол.	вечер	ночі
3:40	8:22*	2:45*	6:05	11:11	Кравів	5:50	9:00*	2:00*	5:48	9:50				
—	8:45	2:30*	7:00*	12:35*	Клавів	7:30	10:15	1:30*	8:25*	2:22*				
—	—	5:46	7:30	—	Кравів	—	—	—	—	—				
—	—	3:50	—	—	Мшача	—	—	—	7:15	—				
—	—	3:50	—	—	Ришч	—	—	—	1:10	5:40				
6:15	10:40	2:18*	8:46	11:13	Підволочиска	7:20	11:55	2:10*	—	10:30				
—	—	2:35	8:38*	—	Красне	—	8:08*	—	—	10:10				
6:00	9:15*	2:20*	—	10:48	Чернівці	8:05	—	2:05*	—	—				
—	—	9:37	—	2:50*	Чернівці	—	—	5:52	6:26	12:05*				
—	—	3:05	—	—	Станіславів	—	—	10:25	—	—				
—	—	—	6:29	—	Коломия	5:45	—	—	—	—				
6:00	10:02Б	1:45	6:50	11:25	Стрий	7:28	11:40	6:45	10:19Б	11:00				
7:30	10:02Б	1:45	6:50	—	Лавочне	7:28	11:40	4:25	10:19Б	11:00				
7:30	10:25Б	1:45	6:0	11:25	Пустомити	7:28	—	4:25	6:45	10:1-Б				
6:35	9:05	3:40	3:40	10:40	Самбір	8:00	9:58	1:40	9:00	—				
6:35	9:05	2:15А	3:40	10:40	Любів	8:00	9:58	1:40	9:00	12:45Д				
7:35	9:05	—	3:40	—	Сянки	—	9:58	1:40	9:00	—				
7:35	—	2:28	7:49	11:35Е	Рави руска	7:33	—	1:26	8:00	—				
7:35	—	2:28	—	—	Белзєць	—	—	1:26	8:00	—				
7:35	—	2:28	7:49	—	Сокаль	7:33	—	1:26	8:00	—				
6:06	10:05Г	12:30Г	4:18П	8:20А	Бруховичі	7:00	8:3Г	1:26	5:18Г	9:35А				
7:22	—	2:50З	6:31Г	—	Бруховичі	7:33	11:05Г	1:46Г	7:45П	—				
7:35	—	2:28	7:49	11:35Е	Бруховичі	—	—	3:48З	8:00	—				
8:20	10:25Л	1:35В	3:05Л	6:00	Янів	8:15	1:11Л	4:30	9:25Л	10:00В				
8:20	—	—	—	6:00	Яворів	8:15	—	4:30	—	—				
5:58	—	—	6:16	—	Підгайці	—	11:15	—	10:20	—				
5:58	—	—	6:16	—	Винники	—	11:15	—	10:20	12:16К				
7:50	—	2:50	—	—	Стоянів	—	10:04	—	6:30	—				

Відїзд.					Підзамче.					Приїзд.				
6:30	11:01	2:33	9:09	11:33	7:01	11:3	1:55*	—	10:13	—	—	—	—	—
—	—	2:52	8:51*	—	Підволочиска	—	7:49*	—	5:16	—				
6:12	—	—	6:30	—	Красне	—	10:54	—	8:52	—				
6:12	—	1:30	6:30	10:40К	Підгайці	7:26	10:54	6:24	9:57	12:00К				
8:12	—	—	5:38	—	Винники	9:42	—	6:11	9:57	—				

Відїзд.					Личаків.					Приїзд.				
6:31	—	—	6:51	—	—	—	10:36	—	9:36	—	—	—	—	—
6:31	—	—	1:49	6:51	—	—	10:36	—	9:36	—				
—	—	—	—	10:59	—	—	—	—	—	—				

* поспішний поїзд. поїзд поки що не їздить. А від 1/6 до 5/9. Б від 18/6 до 10/9 в неділі і рим.-кат. свята. В від 7/5 до 10/9 в неділі і рим.-кат. свята. Г від 1/6 до 31/8 щоденно. Д від 14/5 до 10/9 в неділі і рим.-кат. свята. Е лише в неділі. З від 1/6 до 30/9 щоденно. К в суботи і неділі. Л від 1/5 до 30/9 щоденно. Н від 1/6 до 31/8 в неділі і свята. П від 10/5 до 30/9 щоденно.